

Postanowienie z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 69/06

Nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym, stanowiący tytuł zabezpieczający, nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 745 § 1 k.p.c.

Sędzia SN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

Sędzia SN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Sędzia SN Tadeusz Żyżnowski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Inwestycyjno-Remontowego Przemysłu "M." S.A. w K. przeciwko "F.C.", sp. z o.o. w K. o zapłatę, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym, w dniu 8 listopada 2006 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 6 czerwca 2006 r.:

"Czy skuteczne jest złożenie przez powoda (wierzyciela) wniosku o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego, powstałych po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (nakazu nakazowego) przed prawomocnym odrzuceniem zarzutów z przyczyn formalnych?"

odmówił podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Zagadnienie prawne, przedstawione przez Sąd Okręgowy w Krakowie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., powstało przy rozpoznawaniu przez ten Sąd zażalenia strony powodowej Przedsiębiorstwa Inwestycyjno-Remontowego Przemysłu „M.” S.A. w K. na postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia z dnia 9 lutego 2006 r., którym zasądzono od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1645,36 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego. Sąd ten ustalił, że strona powodowa wszczęła postępowanie zabezpieczające na podstawie nakazu zapłaty wydanego w sprawie, w postępowaniu nakazowym. Komornik ustalił koszty postępowania

zabezpieczającego postanowieniem z dnia 11 września 2002 r., a strona powodowa złożyła wniosek o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego dnia 15 czerwca 2005 r.

W tym czasie toczyło się postępowanie związane z wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty przez stronę pozwaną. Postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie, oddalające zażalenie na postanowienie o odrzuceniu zarzutów od nakazu zapłaty, zapadło w dniu 15 listopada 2005 r. W ocenie Sądu pierwszej instancji, było to orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, skoro zaś wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego został złożony przez stronę powodową przed wydaniem orzeczenia kończącego postępowanie, to wniosek ten należało uwzględnić na podstawie art. 745 § 1 k.p.c.

Rozpoznając zażalenie na postanowienie Sąd Okręgowy w Krakowie powziął wątpliwość, czy wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego został zgłoszony z zachowaniem terminu, wynikającego z brzmienia art. 745 § 1 k.p.c. (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy, przedstawiając zagadnienie prawne na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., przyjął założenie, że nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 745 § 1 k.p.c. i z tego względu zachodzi wątpliwość, w jakim terminie może być zgłoszony wniosek o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego związanych z realizacją nakazu zapłaty jako tytułu zabezpieczenia. Stanowisko to uzasadniało dokonanie w pierwszej kolejności oceny, czy Sąd drugiej instancji zasadnie przyjął, że wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego złożony przed prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie, w którym został wydany nakaz zapłaty, powinien być traktowany jako wniosek złożony po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 745 § 1 k.p.c. Jedynie w tym przypadku zachodziłaby bowiem podstawa do udzielenia odpowiedzi na przedstawione pytanie prawne.

Użyte w art. 745 § 1 k.p.c. stwierdzenie, że o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, nie stanowi regulacji rozstrzygającej, z punktu widzenia celu tego przepisu, o terminie, w którym powinien być złożony wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego, lecz o zasadzie rozstrzygnięcia o tych kosztach.

Reguła, że o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie oznacza w pierwszym rzędzie, iż tego rodzaju koszty należy traktować jako element kosztów postępowania, w którym został wydany tytuł zabezpieczenia, co oznacza, że o zasadzie zwrotu tych kosztów między stronami rozstrzygają przepisy art. 98-110 k.p.c. W świetle tych przepisów decydujące znaczenie dla orzekania o zwrocie kosztów procesu ma ostateczny wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.).

Wszystkie koszty procesu, stosownie do art. 109 § 1 k.p.c., powinny być zgłoszone sądowi przed zamknięciem rozprawy. Naturalne jest zatem, że także koszty postępowania zabezpieczającego, jako ewentualny składnik kosztów procesu, mogą być zgłoszone w tym samym terminie. Warunkiem ich skutecznego zgłoszenia według przedstawionej wyżej zasady jest jednak ich powstanie przed zakończeniem postępowania w sprawie. Daje temu wyraźnie wyraz końcowy fragment art. 745 § 1 k.p.c.

Wbrew wątpliwościom wyrażonym przez Sąd Okręgowy, warunkiem skutecznego dochodzenia kosztów postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez komornika jest również ich ustalenie przez organ egzekucyjny na podstawie stosowanego odpowiednio art. 770 k.p.c., zatem brak postanowienia komornika może skutkować niemożliwością orzeczenia o kosztach postępowania zabezpieczającego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie i uzasadniać wydanie przez sąd odrębnego postanowienia rozstrzygającego o tych kosztach, nawet po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie; możliwość taką przewiduje jednoznacznie znowelizowany art. 745 § 1 k.p.c.

Rozwiązanie przyjęte w tym przepisie oznacza, że wniosek o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego, jeżeli jest to uzasadnione stanem tego postępowania, powinien być złożony przed wydaniem przez sąd orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Użytego w art. 745 § 1 k.p.c. stwierdzenia, że o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie nie można traktować jako regulacji szczególnej wobec art. 109 § 1 k.p.c., odnoszącego się do określenia terminu do zgłoszenia kosztów postępowania w sprawie, która nie została prawomocnie zakończona. Nie ma też uzasadnionych podstaw, by stosowanie wskazanych wyżej reguł dotyczących orzekania o kosztach postępowania zabezpieczającego wyłączyć w sprawie, w której tytułem zabezpieczającym jest nakaz zapłaty.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 września 1995 r., III CZP 117/95 (OSNC 1995, nr 12, poz. 179), opowiadając się za możliwością zasądzenia kosztów postępowania zabezpieczającego po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty, który stanowił podstawę wszczęcia postępowania zabezpieczającego, stwierdził, że art. 745 § 1 k.p.c., mówiąc o orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, nie może dotyczyć nakazu zapłaty. Z tego względu Sądu Najwyższego do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zabezpieczającego przeprowadzonego na podstawie nakazu zapłaty należy stosować w drodze analogii przepisy zawierające hipotezy, które mogłyby zostać odniesione do stanów faktycznych wykazujących dostateczne podobieństwo do unormowanych. Skoro zaś z art. 745 § 1 k.p.c. wynika, że wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego może być zgłoszony przed zakończeniem postępowania w sprawie, to unormowanie to należy stosować odpowiednio także wtedy, gdy tytułem zabezpieczenia jest nakaz zapłaty (...). Za możliwością orzekania odrębnie o kosztach procesu po wydaniu w sprawie nakazu zapłaty i wniesieniu zarzutów przemawia też wyraźnie art. 497 § 2 k.p.c.

W sprawie, w której Sąd Okręgowy przedstawił zagadnienie prawne dotyczące wykładni art. 745 § 1 k.p.c., wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego został złożony przez stronę powodową przed zakończeniem postępowania związanego z wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty. Nie było zatem przeszkód, by wniosek ten rozpoznać, w związku z czym nie jest potrzebne udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jakim terminie powinien być zgłoszony wniosek o zasądzenie kosztów postępowania w sprawie, w której zapadło orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 745 § 1 k.p.c. (...)

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.

